

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” IAȘI  
FACULTATEA DE ISTORIE

**TÂRGURI ȘI TÂRGUȘOARE DIN ȚINUTUL IAȘI**  
**de la jumătatea secolului al XVIII-lea până la jumătatea secolului al**  
**XIX-lea**

**-Rezumatul tezei de doctorat-**

**Coordonator științific**  
**Prof. Univ. Dr. Laurențiu RĂDVAN**

**Doctorand**  
**Andrei MELINTE**

**Iași**  
**2018**

## CUPRINS

Introducere.....	4
<b>Capitolul I. Cadrul extern. Procesul de urbanizare în regiuni din vecinătatea Moldovei....</b>	<b>17</b>
I.1. Situația orașelor din spațiul polono-lituanian. „Zona de Reședință Evreiască”.....	19
I.2. Situația orașelor din partea răsăriteană a Imperiului Habsburgic. Spațiile bucovinean, ungar și transilvănean.....	28
I.3. Situația orașelor din Țara Românească.....	36
<b>Capitolul II. Principalele caracteristici ale târgurilor și târgușoarelor din Moldova în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea.....</b>	<b>45</b>
II.1. Contextul apariției .....	45
II.2. Terminologie.....	48
II.3. Apariție.....	51
II.4. Administrație.....	58
II.5. Populația târgurilor și târgușoarelor, principalele categorii etnice și sociale.....	61
II.6. Rolul economic al târgușoarelor.....	78
II.7. Între prăvălia evreiască și biserica creștină – înfățișarea târgușoarelor din Moldova... ..	84
<b>Capitolul III. Reorganizarea vechilor târguri intrate în componența ținutului Iași.....</b>	<b>88</b>
III.1. Ștefănești.....	89
III.2. Târgu Frumos.....	110

Capitolul IV. **Apariția și evoluția târgușoarelor din ținutul Iași** .....  
**130**

IV.1. Târgușoarele apărute la periferia orașului Iași.....	131
IV.1.1. Târgușorul Nicolina și târgușorul de peste apa Nicolinei.....	132
IV.1.2. Târgușorul de peste <i>rohatca</i> Păcurari.....	144
IV.1.3. Târgușorul de peste <i>rohatca</i> Socolei.....	154
V.1.4. Târgușorul de dincolo de <i>rohatca</i> Zalhana.....	161
IV.1.5. Târgușorul de la podul lui Ipsilanti.....	164
IV.1.6. Târgușorul de la Copou.....	165
IV.2. Târgușoarele apărute la distanță de orașul Iași.....	168
IV.2.1. Pânzăreni (Fălești).....	168
IV.2.2. Sculeni.....	170
IV.2.3. Podu Iloaiei.....	182
IV.2.4. Zaboloteni (Dimachi).....	194
IV.2.5. Bivolari.....	198
IV.2.6. Poieni.....	204
IV.2.7. Căminărești (Țigănași).....	208
IV.2.8. Goești.....	209
IV.2.9. Țibana.....	210
IV.2.10. Zahorna.....	211
IV.2.11. Țintea.....	212
Concluzii.....	215
Glosar.....	220
Abrevieri.....	221
Bibliografie.....	222



## **TÂRGURI ȘI TÂRGUȘOARE DIN ȚINUTUL IAȘI de la jumătatea secolului al XVIII-lea până la jumătatea secolului al XIX-lea<sup>1</sup>**

Prin lucrarea *Târguri și târgușoare din ținutul Iași de la jumătatea secolului al XVIII-lea până la jumătatea secolului al XIX-lea* dorim să evidențiem principalele aspecte ale fenomenului ce a caracterizat peisajul urban din Moldova din perioada enunțată anterior. Aceasta din urmă s-a remarcat prin profunde schimbări la nivel politic, economic, social și administrativ, acest lucru influențând și aspectul urban.

Fiscalitatea excesivă care a caracterizat perioada domniilor fanariote în secolul al XVIII-lea, a afectat și mediul urban, multe din vechile orașe medievale decăzând din punct de vedere economic. Drept urmare, domnia a încercat revitalizarea acestora adoptând o serie de măsuri în această privință. Trebuie să evidențiem faptul că motivele care au dus la aceste decizii s-au datorat pe de o parte dorinței domniei de a aduna cât mai multe venituri la Vistieria țării de pe urma noilor contribuabili, iar pe de alta intereselor locale ale stăpânilor de moșii dornici să-și îmbunătățească veniturile. În privința noilor târguri, se poate observa faptul că dacă la început inițiativa înființării lor a fost a domniei, pe parcurs acest demers a fost preluat de stăpânii de moșii.

Tot acest fenomen care a caracterizat peisajul urban din Moldova începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost impulsionat de avântul economic deosebit, ca urmare a îngrădirii monopolului turcesc asupra produselor românești, urmare a păcii de la Kuciuc Kainargi, din 1774 și a libertății comerțului Principatelor, în urma păcii de la Adrianopol din 1829, care au antrenat dezvoltarea comerțului. Respectivele evenimente au contribuit pe de o parte la reorganizare unor vechi orașe, influențând de asemenea, apariția și dezvoltarea unor noi tipuri de așezări, foarte importante în ceea ce privește latura economică a regiunii în care se aflau. Acestea poartau denumirea de târgușoare. Gândite ca locuri de negoț, târgușoarele aveau

---

<sup>1</sup> Această cercetare a fost sprijinită financiar în cadrul proiectului **POSDRU/187/1.5/S/155397** cu titlul „Prin burse doctorale spre o nouă generație de cercetători de elită”, cofinanțat din Fondul Social European prin intermediul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

regim fiscal și administrativ individual. Cele mai multe din acestea s-au format în satele cu bâlciuri și târguri periodice, devenite cu sprijinul proprietarilor și al domniei, permanente și ai căror locuitori în parte s-au desprins treptat de activitățile sătești. Cunoașterea diferitelor procese demografice urbane ce au constituit o altă cauză a apariției târgușoarelor, oferă posibilitatea explicării și înțelegerii atât a fenomenului urban din acea perioadă, cât și a realităților sociale, economice și politice din societatea românească la trecerea de la medievalitate la modernitate. Din punct de vedere etnic, un rol important în apariția acestor târgușoare l-a avut populația străină, în special cea evreiască. Mai ales în a doua parte a secolului al XVII-lea se înregistrează mai multe valuri succesive de imigranți evrei datorate, în special, înrăutățirii condițiilor de viață din Galiția. Printre cauzele care au favorizat și au generat acest proces imigraționist spre nordul Moldovei au fost: apropierea și calea de pătrundere, în sudul Moldovei și în Muntenia ajungând foarte puțini, împărțirile succesive ale ea Poloniei (1772-1795), legile fiscale restrictive austriece (1786), pogromurile țariste, incapacitatea de a controla trecerile clandestine, aviditatea de câștig a domnitorilor, boierilor, clerului. Moldova nu a făcut notă discordantă de la acest fapt, evreii devenind factori activi în cadrul transformărilor peisajului urban de aici.

Toate aceste transformări s-au văzut mai ales după adoptarea Regulamentului Organic din Moldova la 1831, prin urmare nu am putut da la o parte acest segment temporar. De asemenea, o bună parte a noilor târgușoare, au apărut mai ales în perioada regulamentară. Din punct de vedere spațial am ales ca să tratăm acest fenomen doar pentru ținutul Iași, spațiu ce s-a remarcat la cumpăna secolelor XVIII-XIX de numeroase mutații, influențate de transformările teritoriale ce au avut loc în tot acest timp.

În demersul nostru am căutat mai întâi să evidențiem dacă fenomenul enunțat anterior a avut loc doar la nivel local sau a survenit în urma unor influențe din spațiile învecinate Moldovei. Prin urmare am luat ca exemple spațiile: polono-lituanian, cele aflate în partea răsăriteană a imperiului habsburgic și cel din Țara Românească. A reieșit faptul că acest fenomen nu s-a rezumat numai la spațiul moldovenesc, el fiind specific Europei răsăritene. Cele mai multe din influențe au venit dinspre partea nordică a provinciei, ele observându-se cel mai bine sub raport etnic și social. Odată evidențiat acest aspect, am trecut apoi la creionarea principalelor aspecte care au contribuit la transformările din mediul urban începând cu cea de-a doua parte a secolului al XVIII-lea punând accent pe terminologia, cauzele și modalitatea de

aparitie în cazul noilor târguri, cât și principalele caracteristici economice, sociale și demografice care au caracterizat peisajul urban din Moldova.

După cum am precizat anterior, unul din elementele importante în cadrul acestor schimbări l-a constituit reorganizarea vechilor orașe, decăzute din punct de vedere economic, acestea ajungând la nivelul noilor târgușoare apărute mai ales în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Pentru a surprinde cât mai bine amploarea acestui fenomen am apelat la prezentarea fiecărei așezări sub formă de micromonografie. Același lucru l-am aplicat și în cazul noilor târguri. În această privință ne-am propus să evidențiem cauzele care au dus la aceste transformări, modalitatea prin care au avut loc acestea, cât și consecințele acestui fapt. Prin urmare, respectând dimensiunea spațială a lucrării am ales să tratăm două din vechile orașe care au făcut parte din ținutul Iași în prima parte a secolului al XIX-lea: Ștefănești și Târgu Frumos.

Ultima parte a tezei am consacrat-o importanței fenomenului apariției târgușoarelor din ținutul Iași începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Împărțirea lor avut în vedere raportarea acestora față de orașul Iași, o primă categorie fiind cele apărute în preajma acestuia, cea de-a doua reprezentând târgușoarele apărute la distanță de oraș, de-a lungul drumurilor comerciale. Ținutul Iașilor era străbătut de un mare drum comercial ce venea dinspre Polonia, și care, după ce trecea prin Hotin, Dorohoi, Botoșani și Hârlău, Târgu Frumos, Podu Iloaie intra în oraș prin partea vestică. Dinspre nord, mai venea un drum, ce pătrundea pe la Sărărie și care mergea de-a lungul Prutului spre Ștefănești și Hotin. De la Iași, drumuri importante porneau spre sud, spre Vaslui (prin Scânteia) sau spre Tighina (pe la Țuțora). După ce Prutul a fost transformat în graniță, prin luarea Basarabiei de către Rusia în 1812, un nou drum va trece râul, pe la Sculeni. Această poziție a Iașilor de mare intersecție, cât și faptul că orașul era principala reședință a Moldovei încă de la jumătatea secolului al XVI-lea i-a atras pe comercianții evrei din alte localități care desfășurau aici diferite activități de negoț și practicarea cametei, creând astfel perspectiva apariției unor noi tipuri de așezări umane, în cazul de față a târgușoarelor. De asemenea, merită analizat fenomenul includerii unor târgușoare de barieră aflate în vecinătatea orașului Iași în periferia acestui oraș și aportul economic ulterior al acestora asupra orașului. Tot aici, considerăm importantă o abordare a modului cu bisericile și mănăstirile aflate în vecinătatea Iașilor au contribuit la apariția și dezvoltarea târgușoarelor. Toate acestea

vin pe fundalul unei domnii care deși deține mai multe terenuri le dăruiește prin diferite danii bisericilor și mănăstirilor, acest fapt căpătând proporții negative în secolele XVII-XVIII.

În mare parte, acest fenomen a fost tratat până în prezent mai mult factologic, analiza informațiilor fiind trecută în plan secund. În ceea ce privește istoriografia privitoare la acest subiect, ea îmbină studiile mai mult sau mai bine alcătuite cu diferite monografii apărute în mare majoritate în perioada interbelică, foarte puține fiind realizate de istorici.

În cea mai mare parte însă, istoria acestor așezări a rămas ascunsă în filele documentelor prin urmare, cercetarea noastră s-a bazat în primul rând pe reevaluarea a ceea ce s-a scris privitor la acest subiect, cât mai ales descoperirea și evaluarea surselor inedite. Pe acestea din urmă le-am identificat în cadrul Bibliotecii Academiei Române, a Arhivelor Istorice Centrale și mai ales în cadrul Arhivelor Naționale filiala Iași. Pe lângă acestea am studiat diferite documente editate și unele din publicațiile apărute în prima parte a secolului al XIX-lea. De asemenea lucrările diferiților cronicari<sup>2</sup> și relatările călătorilor străini aflați în tranzit prin acele locuri ne oferă informații privind aspectul și evoluția ulterioară a acestui tip de așezare<sup>3</sup>.

De asemenea, ne-am folosit de materialul bibliografic, acesta fiind destul de neuniform distribuit pe problematica celor trei capitole. Dacă pe unele aspecte s-a insistat mai mult în literatura de specialitate, asupra unora doar dacă se găsesc menționări sumare sau referiri cu un conținut insuficient elaborării unor concluzii lămuritoare.

În concluzie, cercetarea noastră a avut la bază analiza fenomenului urban în perioada cuprinsă între cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima parte a secolului al XIX-lea având la bază atât ceea ce s-a scris până în prezent privitor la acest subiect, cât mai ales documentele editate.

---

<sup>2</sup> Cantemir, Dimitrie, *Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei*, vol. II, ediție de dan Slușanschi, Valentina Eșanu, Andrei Eșanu, București, 2007; *Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754*, ed. N. Camariano și Adriana Camariano-Cioran, 1965; Manolache Drăghici, *Istoria Moldovei pe timp de 500 de ani până în zilele noastre*, vol. 2, ed. Constantin Mihăescu-Gruiu, București, 1999.

<sup>3</sup> *Călători străini despre Țările Române*, vol. I, îngrijit de Maria Holban, Editura Științifică, București, 1968; vol. V, îngrijit de Maria Holban, Editura Științifică, București, 1972; , vol. VIII, îngrijit de Maria Holban, Editura Științifică, București, 1978.



## **BIBLIOGRAFIE**

### **I. IZVOARE**

#### **I.1. Izvoare documentare**

##### **I.1.A Inedite**

###### **Arhivele Naționale Iași**

Colecția Documente; Colecția Litere; Colecția Manuscrise; Fond Eforia Iași; Fond Isprăvnicia ținutului Iași; Fond Ministerul de Interne al Moldovei; Fond Ministerul Lucrărilor Publice; Fond personal „Mihai Costăchescu”; Fond Prefectura județului Iași; Fond Secretariatul de Stat; Fond Vistieria Moldovei.

###### **Arhiva Muzeului Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași**

Fond Universitate.

###### **Biblioteca Centrală Universitară Iași**

Colecții Speciale: Catastiful Frăției Sacre a evreilor din Sculeni (1830).

###### **Biblioteca Academiei Române**

Arhiva Mihail Sturza. Memorii, rapoarte, bugete financiare ale Moldovei (1834-1839), VII, varia 1; Colecția Manuscrise; Colecția Documente istorice.

###### **Arhivele Naționale Istorice Centrale**

Colecția Achiziții Noi; Colecția Documente Moldovenești; Colecția Microfilme U.R.S.S; Fond Ministerul Lucrărilor Publice.

### **I.1.B. Editate**

*Analele Parlamentare ale României*, tom VIII, partea a II-a, legislatura a II-a, sesiunea I, 1837-1838, București, 1897; tom IX, partea a II-a, 1838-1839; *ibidem*, tomul IX, partea a 2-a (bis.), Obicinuita Adunare Obștească a Moldovei, 1840; *ibidem*, tom XI, partea a II-a, Obicinuita Obștească Adunare a Moldovei, legislatura II, sesiunea V, 1841-1842; *ibidem*, tom. XII, partea a II-a, legislatura a III-a, sesiunea I 1843; *ibidem*, sesiunea a II-a, 1844; *ibidem*, tom XIII, partea a II-a Obicinuita Adunare Obștească a Moldovei, Legislatura a III-a, sesiunea a III-a, 1845, București, 1903; *ibidem*, tom. XV, partea a II-a, legislatura IV, sesiunea I, 1847-1848.

Caproșu, Ioan; Pungă, Gheorghe, *Două catagrafii ale evreilor din târgul Ștefănești*, în *SAHIR*, II, București, Editura Hasefer, 1997, p. 108-114.

*Catagrafia fiscală a Moldovei din anul 1820*, ed. Corneliu Istrati, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2011.

*Catagrafia fiscală a Moldovei din anul 1831*, editat de Corneliu Istrati, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009.

*Catagrafiile Vistieriei Moldovei (1820-1845)*, I. Ținutul Romanului partea 1 (1820), volum editat de Lucian-Valeriu Lefter și Silviu Văcaru, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2013; II. Ținutul Iași, partea 1 (1820), editori Marius Adumitroaei, Silviu Văcaru și Mircea Ciubotaru, Iași, Casa Editorială Demiurg Plus, 2013; vol. III, Ținutul Cârlișului, partea 1 (1820), volum editat de Marius Adumitroaei și Mircea Ciubotaru, introducere de Mircea Ciubotaru, Iași, Editura StudIS, 2011; V, Ținutul Hârlău, partea 1, 1820, volum editat de Marius Adumitroaei și Mircea Ciubotaru, Iași, Casa editorială Demiurg Plus, 2013.

Cernovodeanu, Paul, *Catagrafiile sudiților britanici din Principate de la 1830 și 1834*, în *RIS*, I, Iași, 1996.

*Condica Vistieriei Moldovei la 1803*, editor Corneliu Istrati, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2010.

*Condica Vistieriei Moldovei din 1816*, editor Corneliu Istrati, Iași, în *AIIAI*, supl. 1, 1979.

*Departamentul Criminalicesc în Moldova (1799-1828). Condiții de sentințe*, volumul I (1799-1804), editori Silviu Văcaru, Cătălina Chelcu, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2017.

*Din lucrările statistice ale Moldovei*, Capitolul II. *Populațiunea pe 1859 și 1860*,elaborate de Ion Ionescu de la Brad și Costache Negruzzi, p. 107-115.

*Documenta Romaniae Historie*, A. Moldova, I (1384-1448), întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, Editura Academiei, 1975.

*Documente din Basarabia* adunate de P.S. Visarion Puiu, Constantin Ionescu, Ștefan Berechet și Ștefan Ciobanu, Chișinău, 1928.

*Documente privitoare la familia Callimachi*, editate de Nicolae Iorga, vol. I, București, 1902.

*Documente privitoare la istoria economică a României. Orașe și târguri 1761-1861*, Moldova, seria A, vol. II, volum coordonat de Gh. Ungureanu, București, Direcția generală a Arhivelor Statului, 1960.

*Documente privitoare la istoria orașului Iași*, vol. VIII, *Acte interne (1781-1790)*, editate de Ioan Caproșu, Iași, Editura Dosoftei, 2006; vol. IX, *Acte interne (1791-1795)*, editate de Ioan Caproșu, Editura Dosoftei, 2007; vol. X, *Acte interne (1796-1800)*, editate de Ioan Caproșu, Editura Dosoftei, Iași, 2007.

*Documente privitoare la reorganizarea administrativă a Principatului Moldovei (1833-1848)*, editate de Ioan Caproșu și Constantin Burac, București, Editura Academiei Române, 2016.

*Documente statistice privitoare la orașul Iași*, editate de Ioan Caproșu și Mihai Răzvan Ungureanu, vol. II (1824-1828), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997.

Iacob, Dan Dumitru; Constantinov, Valentin A., *Catagrafia orașului Vaslui din 1828*, în *HU*, tom XI, 2003, nr. 1-2, p. 215-231.

Ichim, Traian, *Documente*, în *IN*, fascicola 7, 1928.

Idem, *Documente*, în *IN*, fascicola 4, 1924.

Iorga, Nicolae, *Dări de seamă*, în *RI*, București, 1915, p. 89-103.

Idem, *Documente și cercetări asupra istoriei financiare și economice a Principatelor Române*, extras din „Economia Națională”, București, 1900.

Idem, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. I-II, București, 1901; VI, București, 1904.

*Izvoare și mărturiile referitoare la evreii din România*, vol. I, editat de Victor Eskenasy, 1986; vol. II, partea 1, întocmit de Mihai Spielmann, București, 1988; vol. II, partea a 2-a, editat de Lya Benjamin, București, Editura Hasefer, București, 1990; vol. III/1, coordonatori Ladislau

Gyemant și Lya Benjamin, București, Editura Hasefer, 1999; vol. III/2, coordonatori Ladislau Gyemant și Lya Benjamin, București, Editura Hasefer, 1999.

*Izvoare statistice privind mutațiile demografice la est de Carpați în secolele XIX-XX*, ediție de Cătălin Turliuc, Mihai Ștefan-Ceașu, Dumitru Vitcu, Iași, Editura Junimea, 2011.

*Însemnări de pe manuscrise și cărți vechi din Țara Moldovei*, editat de Ioan Caproșu, volumul IV (1829-1859), Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009.

Lazăr, Gheorghe, *Catastife de negustori din Țara Românească (secolele XVIII-XIX)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016.

*Lucrările statistice a Moldovei*, vol. II, Populațiunea pe 1859 și 1860, Iași, 1862.

*Moldova în epoca feudalismului*, vol. VII, partea 1, ed. P. G. Dimitriev, P.V. Sovetov, Chișinău, 1975.

Rosenbaum, Lazăr L., *Documente și note privitoare la istoria evreilor din Țările Române*, fascicola III (1726-1750), vol. I, București, 1947.

*Supuși austrieci în Principatul Moldovei (1833-1835)*, ed. Silviu Văcaru, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2014.

Ungureanu, Gh., *Catagrafia locuitorilor Moldovei din 1825*, în „Revista de statistică”, XVIII (1969), nr. 10, p. 69-70.

Idem, *Documente statistice din anii 1820-1839 aflate în păstrarea Arhivelor Statului de la Iași*, în RA, 1, anul VI, București, 1963, p. 206-221.

*Uricariul sau colecția de diferite acte care pot servi la Istoria Românilor*, editor Theodor Codrescu, vol. VIII/1886, Iași.

Văcaru, Silviu, *Catagrafia sudișilor din ținuturile Roman și Neamț la anul 1834*, în „Acta Bacoviensis”, VI, Bacău, 2011, p. 63-86.

## **I.2. Izvoare narative**

*Călători străini despre Țările Române*, vol. V, îngrijit de Maria Holban (redactor responsabil), Maria Matilda Alexandrescu, Dersca Bulgaru și Paul Cernovodeanu, București, Editura Științifică, 1973.

*Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea*, serie nouă, vol. I (1801-1821), volum îngrijit de Georgeta Filitti, Beatrice Marinescu, Marian Stroia (secretar de volum),

Paul Cernovodeanu (redactor responsabil), București, Editura Academiei Române, 2004; *ibidem*, serie nouă, vol. III (1831-1840), volum coordonat de Daniela Bușă, Paul Cernovodeanu (redactor responsabil) București, Editura Academiei Române, 2006; *ibidem*, vol. IV, volum coordonat Daniela Bușă, Editura Academiei Române, 2007; *ibidem*, vol. V (1847-1851) volum coordonat de Daniela Bușă, București, 2009; *ibidem*, vol. VI (1852-1856), coordonatorul volumului Daniela Bușă, București, 2010.

Crăciun, Georgeta, *Călători străini despre Iași în secolele XIV-XIX*, în *SAI*, VIII, București, 1966.

*Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754*, editori Nestor Camariano și Ariadna Camariano-Cioran, București, Editura Academiei Române, 1965.

Iorga, Nicolae, *Istoria românilor prin călători*, ediție îngrijită de Ad. Angheliescu, București, Editura Eminescu, 1981.

Panaiteșcu, P. P., *Călători poloni în Țările Române*, București, 1930.

Serdarul Scarlat Tâmpeanu, *Gheografia Țării Românești*, București, 1840.

Wilkinson, William, *Starea principatelor române la începutul veacului trecut*, în *BSRRG*, tomul LV, 1936.

### **I.3. Juridice**

*Legiuri în ramurile administrative și judecătorești votate de Generalnica Obicinuita Adunari în secțiile anilor 1834-1841 și înaintate de Preînălțatul Domn Mihail Grigoriu Sturza*, Iași, 1842.

*Manualul Administrativ al Moldovei*, tom. 1, Iași, 1855; tom. II, Iași, 1856.

*Ofisul Prea Înălțatului Domn Mihail Sturza B.B către generalnica Obicinuita Adunare din 1847*, Iași, 1847.

*Regulamentul Organic al Moldovei*, ediție integrală realizată de Dumitru Vitcu și Gabriel Bădărău, Iași, Editura Junimea, 2004.

### **I.4. Cartografice**

Arhivele Naționale ale României, filiala Iași: Colecția Planuri și Hărți.  
Arhivele Naționale Istorice Centrale: Colecția Planuri și Hotânicii-jud. Iași.  
Biblioteca Academiei Române: Colecția Planuri și Hărți.

## II. INSTRUMENTE DE LUCRU

Scriban, August, *Dicționarul Limbii Românești*, București, 1939.  
Ciubotaru, Mircea, *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul I. Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772-1988, Partea a 2-a*, Iași, 1988.  
*Marele Dicționar Geografic*, vol. I, de George Ioan Lahovari, București, 1898.  
Stoicescu, Nicolae, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, Direcția Patrimoniului Cultural Național, 1974.

## III. PERIODICE

„Buletin. Foaie Oficială”: 1841, 1842, 1843, 1846, 1848, 1851, 1852, 1853, 1855.  
„Foaie Sătească a Principatului Moldovei”: 1839, 1840, 1841, 1844, 1845.  
„Monitorul Oficial al Moldovei”: 1860.

## IV. LUCRĂRI SPECIALE

Achim, Venera, *Statistica țiganilor în Principatele Române în perioada 1830-1860*, în *RI*, tom. XIV, nr. 5-6, 2005, p. 97-122.  
Balș, Gh.; Bolomey, Radu, *Biserica Sfânta Paraschiva din Ștefănești-Botoșani*, în *BCMI*, XIX, 1926, p. 1-17.  
Boicu, Leonid, *Căile de comunicație terestre în Moldova între anii 1834-1848 (II)*, în *AIIAI*, V, 1968, p. 121-143.  
Idem, *Despre structura socială a orașului moldovenesc*, în *SRdI*, anul XVI, nr. 2, 1963, p. 281-306.  
Bruning, E., *Descrierea moșiei regale Poeni județul Iași*, București, 1906.

Caproșu, I., *Camăta și cămătari în Moldova în epoca fanariotă*, în *AIIAI*, VIII, 1971, p. 27-39.

Ceaușu, Mihai-Ștefan, *Evreii din Bucovina în perioada 1774-1786 (II)*, în „*Analele Bucovinei*”, anul III, 2, 1996, p. 363-386.

Idem, *Populația evreiască din Bucovina: statut juridic, evoluție demografică și economico-socială la cumpăna de veacuri (XVIII-XIX)*, în *SAHIR*, II, București, Editura Hasefer, 1997, p. 115-124.

Cernovodeanu, Paul, *O minoritate dinamică a Moldovei secolului XVIII. Evreii așchenazi*, în *RI*, serie nouă, tom XVI, nr. 3-4 mai-august, 2005, p. 5-32.

Ciubotaru, Mircea, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor(II), în „*Cronica Veche*”, anul IV, nr. 7 (42), iulie 2014, p. 4; Idem, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor (XIII), în „*Cronica Veche*”, anul V, nr. 6(53), iunie 2015, p. 6; Idem, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor (XIV), în „*Cronica Veche*”, anul V, nr. 7-8, iulie-august 2015, p. 6; Idem, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor(XVII), în „*Cronica Veche*”, anul V, nr. 11-12 (58-59), noiembrie-decembrie 2015, p. 8; Idem, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor (XX), în „*Cronica Veche*”, anul VI, nr. 3 (62), martie 2016, p. 5; Idem, „*Misterele onomastice*” ale Iașilor(XXXII), în „*Cronica Veche*”, anul VII, nr. 5 (76), mai 2017, p. 5; *Ibidem*, nr. 6 (77), iunie 2017, p. 6.

Idem, *O străveche așezare de pe valea Bârladului: Negrești (Jud. Vaslui)(II)*, extras din *AIIAI*, XXI, Iași, 1984, p. 411-424.

Ciurea, D., *Noi considerații privind orașele din Moldova în secolele XIV-XIX*, în *AIIAI*, VII, Iași, 1970, p. 21-58.

Cliveti, Gheorghe, *Evoluția urbanistică a Iașilor la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, în *CI* (serie nouă), IX-X, Iași, 1978-1979, p. 387-401.

Cojocariu, Constantin, *Orașul Săveni-monografie*, Botoșani, Editura Axa, 2001.

Costăchescu, Mihai, *Satul Goești. Schiță istorică*, în *IN*, III, 1923, p. 31-46.

Idem, *Satul și târgul Telinești din județul Orhei. Schiță istorică*, Iași, 1930.

Czoch, Gabor, *The Transformation of Urban Space in the First Half of the Nineteenth Century in Hungary and the city of Kassa*, „*Hungarian Historical Review*”, no. 1-2 (2012) p. 104-133.

Dragoslav, I., *Iașii în 1914*, în „*Albina. Revistă enciclopedică populară*”, anul XVIII, nr. 10, 7 decembrie 1914, p. 371-373.

Focșa, Mădălin-Cristian, *Târgul Câmpina la începutul epocii moderne: o analiză a reprezentărilor din harta Specht (1791)*, în *HU*, tom. XXV, 2017, p. 141-157.

Galan, Mihail, *Organizarea justiției moldovene în timpul ocupației rusești din anii 1828-1834*, în „Întregiri. Buletinul Institutului de Istoria Vechiului Drept Românesc”, ed. Nicolae Iorga, Iași, 1938, p. 127-136.

Ghibănescu, Gh., *Partea administrativă, desbateri și comunicări*, în *IN*, fascicola 7, 1928, p. 241-326.

Gorovei, Artur, *Folticenii. Cercetări istorice asupra orașului*, Fălticeni, 1938.

Grigoraș, N., *Din raporturile târgurilor moldovenești cu mănăstirile în epoca fanariotă*, Iași, 1941.

Huțișoru, Vasile D., *Comuna Bivolari, vatră de trăire românească*, Iași, Editura Fundației de Inforenergentică „Sfântul Apostol Andrei”, 2017.

Iacob, Dan Dumitru, *Evreii din Iași în secolul al XIX-lea (aspecte demografice, sociale, culturale și urbanistice)*, în *Iași-oraș al diversității. Categorii etnice, și minorități în secolele XV-XX: aspecte sociale, economice și culturale*, volum coordonat de Laurențiu Rădvan, Iași, Editura Ars Longa, 2015, p. 112-164.

Ionescu, Cristina; Anghel, Raluca, *Carantine și lazarete la Iași*, în *Pagini din istoria medicinei*, sub coordonarea a C. Romanescu și Cristina Ionescu, Iași, Editura Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, 1973, p. 110-120.

Iorga, Nicolae, *Biserica din Poeni (Iași)*, în *BCMI*, anul XXVIII, fasc. 84, aprilie-iunie, 1935, p. 64.

Idem, *Descrieri de călătorie. Podul Iloaie și Târgu-Frumos*, în „Floarea Darurilor”, vol. II, nr. 40, București, 30 decembrie 1907, p. 632-639.

Idem, *O hotarnică în jurul Târgului Frumos (1796)*, în *RI*, t. XX, 1934, p. 344-354.

Idem, *Pagini de istorie culturală. Privilegiul din 1815 al Târgului Frumos*, în *AARMSI*, seria a II-a, LXXXIV, București, p. 35-64.

Idem, *Plângerea lui Ioan Sandu Sturza Vodă împotriva sudiților străini în Moldova*, extras din *AARMSI*, t. XXXV, București, 1912, p. 1-11.

Istrati, Corneliu, *Exportul de grâne din Moldova*, în *AIIAI*, t. X, 1973, p. 199-216.



Ivănescu, Dumitru, *Populația evreiască din orașele și târgurile Moldovei între 1774-1832*, în *SAHIR*, II, București, Editura Hasefer, 1997, p. 59-67.

Kara, I., *Din istoria comerțului moldovenesc între anii 1829 și 1831. O corespondență comercială inedită*, în *AIIAI*, IX, 1972, p. 475-494.

Idem, *Obștea evreilor din Podu Iloaie. File din istoria unui „ștetl” moldovenesc*, București, Editura Hasefer, 1990.

Idem, *Orășelul nostru Bivolari*, Haifa, 1981.

Idem, *Târgușoarele moldovenești slab închegate sau slab dezvoltate*, în *SAHIR*, IV, București, Editura Hasefer, 1999, p. 30-52.

Lutic, Marcel, *Târgu Frumos în Evul Mediu (XV-XVIII)*, în *IN*, serie nouă, I, Iași, revistă editată de Muzeul de Istorie a Moldovei, 1995, p. 11-20.

Macovei, Adrian, *Din evoluția urbanistică a Iașilor*, în *AIIAI*, XXXII, Iași, 1995, p. 157-163.

Mărieș, Stela, *Proprietatea imobiliară a supușilor străini din Moldova în perioada preregulamentară*, în *RdI*, tom. 28, nr. 11, 1975, p. 1671-1694.

Eadem, *Supușii străini din orașul Iași după catagrafia din anul 1838*, în *AIIAI*, tom VI, 1969, p.185-199.

Melinte, Andrei, *Aspecte generale ale evoluției târgușoarelor din Moldova la începutul secolului al XIX-lea*, în *Volumul conferinței internațional a Școlilor doctorale din cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza Iași*, Iași, 2015, p. 113-120.

Idem, *File din istoria evreilor din târgul Sculeni în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în *SAHIR*, tom XIII, Iași, 2016, p. 65-88.

Idem, *From the history of Podu Iloaiei market town (I)*, în *RJMH*, vol. VII, no. 1/2., june-december 2016, p. 5-12.

Idem, *Apariția și evoluția târgușorului Păcurari*, în ”Anuarul Muzeului Național al Literaturii Romane” Iași, Editura Muzeelor Literare, 2017, p. 21-38.

Murariu, Ioan, *Iarmaroace și târguri săptămânale în Moldova (1774-1832)*, în „Herasus”, Botoșani, 1981, p. 137-142.

Negruți, Ecaterina, *Cercetări privind evoluția demografică a Moldovei în secolul al XIX-lea*, în *AIIAI*, XIX, 1982, p. 35-41.

Eadem, *Clasificarea localităților urbane din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Considerații demografice*, în *AIIAI*, XII, 1975, p. 1-15.

Eadem, *Informații statistice privind mobilitatea populației urbane din Moldova la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Acta Moldavie Meridionalis. Anuarul Muzeului județean Vaslui”, III-IV, Vaslui, 1981-1982, p. 143-156.

Eadem, *Negustori și meșteri evrei din Moldova în informațiile statistice din secolul XIX*, în *AIIAI*, XXXIV, 1997, p. 137-157.

Eadem, *Reforma sistemului de recrutare a breslelor de slujitori în vremea lui Ioan Sandu Sturza Voievod*, în *AIIAI*, 1964, p. 129-137.

Eadem, *Rolul evreilor în formarea târgurilor din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în *SAHIR*, I, 1996, p. 139-151.

Eadem, *Structura demografică a orașelor și târgurilor din Moldova (1800-1859)*, Iași, Fundația Academică „A. D. Xenopol” Iași, 1997.

Obreja, Th., *Târgurile din Moldova în veacul al XIX-lea*, Chișinău, 1936.

Panaiteșcu, P. P., *Comunele Medievale în Principatele Române*, în „Interpretări românești”, București, Editura „Universul”, 1947, p. 161-217.

Platon, Gh., *Populația evreiască din târgurile și orașele Moldovei la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *SAHIR*, III, București, 1998, p. 160-176.

Idem, *Populația orașului moldovenesc la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Carpica”, III, 1970, p. 5-32.

Pungă, Gh., *Contribuții documentare privitoare la evoluția târgului Ștefănești (sec. XV-XVII)*, în *AIIAI*, tom XV, 1978, p. 283-296.

Idem, *Noi contribuții privind istoria târgului Ștefănești (sec. XVIII-mijlocul sec. XIX)*, în *AIIAI*, XVII, Iași, 1980, p. 321-344.

Idem, *Noi informații privind comunitatea evreilor din târgul Ștefănești*, în *SAHIR*, III, 1998, p. 112-126.

Idem, *Un catastih de venituri și cheltuieli al târgului Ștefănești (1793-1819)*, în *IN*, serie nouă, VIII-IX(2002-2003), revistă editată de Muzeul de Istorie a Moldovei, p. 215-254.

Idem, *Vatra, hotarul și ocolul târgului Ștefănești*, în *Ștefan cel Mare la cinci secole de la moartea sa*, volum editat de Petronel Zahariuc și Silviu Văcaru, Iași, Editura Alfa, 2003, p. 41-58.

Rădvan, Laurențiu, *Cu privire la cămătarii turci din orașele Moldovei și practicile lor*, în *Orașele, orașenii și banii, atitudini, activități, instituții, implicații (sec. XVI-XX)*, volum editat de Laurențiu Rădvan și Bogdan Căpraru, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011, p. 180-205.

Idem, *Cu privire la începuturile orașelor din Țara de Jos a Moldovei*, în *SMIM*, nr. XXVIII, 2010, p. 49-70.

Idem, *Drumuri de țară și drumuri de oraș în Țara Românească în secolele XVII-XVIII*, în *Orașul din spațiul românesc între Orient și Occident*, volum editat de Laurențiu Rădvan, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, p. 67-114.

Idem, *Noi perspective asupra relațiilor dintre mănăstiri și orașe: cazul mănăstirii Sf. Ioan Zlataust din Iași*, în *HU*, tom. XXIII, București, Editura Academiei Române, 2015, p. 203-238.

Idem, *O cișmea și începuturile mahalalei Păcurari din Iași*, în *AȘUI*, Istorie, 2016, p. 97-124.

Idem, *Primul târgușor din Moldova. Târgușorul Nicolina*, în *Orașe vechi, orașe noi în spațiul românesc: societate, economie și civilizație urbană în prag de modernitate*, ed. Laurențiu Rădvan, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, p. 119-173.

Idem, Mihaela Rădvan, *Cu privire la organizarea spațiului urban în Țara Moldovei*, în *AȘUI*, serie nouă, tom LIX, 2013, p. 61-93.

Rusu, Dumitru D., *Administrația orașului Iași la începutul epocii moderne*, în *AIIAI*, XIV, 1977, p. 313-325.

Samaritan, Pompei Gh., *Din epidemiologia trecutului românesc. Ciurma*, București, 1932.

Sárosi, Edit, *Market Town and Market Places in the Hungarian Great Plain. Kecskemé*, în *HU*, tom XXI, 2013, p. 139-161.

Schwarzfeld, E., *Așezămintele evreilor din Moldova*, în „Anuarul pentru israeliți”, VIII, București, 1885.

Idem, *Din istoria evreilor: împopularea, reîmpopularea și întemeierea târgurilor și a târgușoarelor în Moldova*, București, 1914.

Sternberg, Ghitta, *Ștefănești. Portrait of a Romanian Shtetl*, Oxford, New York, Pergamon Press, 1984.

Stoide, Constantin. A., *Târgul lui Barnovschi Vodă*, extras din „Analele Moldovei”, I, 1941, nr. 1, p. 5-28.

Tarola, Constantin Gh., *Târgul Bivolari*, Examenul de Stat, Iași, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Facultatea de Istorie și Geografie, 1951.

Tufescu, Victor, *Asupra așezării și dezvoltării orașului Iași*, în *BSRRG*, tomul LI, 1932, p. 302-313.

Idem, *Cum s-a întins Iașul*, în „Însemnări Ieșene”, anul I, vol. II, nr. 17-18, 1936, p. 187-190.

Tufescu, Victor, *O regiune de vie circulație „Poarta Târgului Frumos”*, extras din *BSRRG*. volum 59, București, 1941.

Idem, *Târgușoarele din Moldova și importanța lor economică*, extras din *BSRRG*, anul LX, București, 1941, p. 91-141.

Ungureanu, Alexandru, *Aspecte geografice în evoluția așezărilor urbane mici din Moldova*, în *AȘUI*, secțiunea a II-a, Geografie - Geologie, tom XI, Iași, 1965, p. 175-181.

Idem, *Câteva observații economico-geografice asupra orașelor nou declarate din Moldova*, în *AȘUI* (serie nouă), secțiunea a II-a, Geografie, tomul XVI, 1970, p. 91-101.

Idem, *Evoluția comparativă a zonării funcționale a orașelor Iași și Galați*, în *AȘUI* (serie nouă), Geografie, tom XVIII, 1972, p. 77-82.

Idem, *O misiune franceză în Țara Românească, Moldova și Dobrogea în anul 1848*, în *RA*, 1, anul XII, București, 1969, p. 81-88.

Ungureanu, Gheorghe, *Despre „priviligheati”. Contribuție la cunoașterea categoriilor fiscale din Moldova până la 1862*, în *RA*, 2, anul XII, București, 1862, p. 127-143.

Idem, *Documente statistice din anii 1820-1839 aflate în păstrarea Arhivelor Statului de la Iași*, în *RA*, 1, anul VI, București, 1963, p. 206-221.

Văcaru, Silviu, *Noi informații cu privire la dezvoltarea urbanistică a orașelor și târgurilor din Moldova la jumătatea secolului al XIX-lea*, în *Orașe vechi, orașe noi în spațiul românesc*, editor Laurențiu Rădvan, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, p. 337-382.

Idem, *Noi informații referitoare la supușii francezi din Moldova (1832)*, în *AIIX*, XLIX, București, Editura Academiei Române, 2012, p. 445-466.

Vilner, B., *A stetl in Moldove*, București, 1957.

Weinberg, I., *Iașii în vara anului 1840*, în *Cv. L*, anul 58, traducere Bogdan Duică, București, septembrie anul LVIII, 1926, p. 639-657.

Zahariuc, Petronel, *Orașe vechi, orașe noi, în ținutul Dorohoi. Catagrafia locuitorilor din târgurilor Dorohoi, Târgul Nou (Mihăileni) și Săveni din 1831*, în *AȘUI*, Istorie, Iași, 2014, p. 383-412.

Zbirnea, Ileana, *Dezvoltarea căilor de transport la Călărași în secolele XIX-XX*, în *HU*, 3, nr. 1-2, tom III, 1995, p. 125-130.

#### IV. LUCRĂRI GENERALE

Arbore, Zamfir, *Basarabia în secolul XIX*, București, 1898.

Backsai, Vera, *Small Towns in Eastern Central Europe*, în *Small Towns in Early Modern Europe*, ed. Peter Clark, Cambridge, Cambridge University Press, 1995, p. 77-89.

Bădărău, Dan, Caproșu, Ioan, *Iașii vechilor zidiri până la 1821*, ediția a II-a, Editura Demiurg, Iași, 2007.

Băican, Vasile, *Geografia Moldovei reflectată în documentele cartografice din secolul al XVII-lea*, București, Editura Academiei Române, 1996.

Bezviconi, Gheorghe Gh., *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru*, București, 1940.

Biskupski, Mieczyslaw B., *The History of Poland*, London, Greenwood Press, 2000.

Bogdan, N. A., *Din trecutul comerțului moldovenesc și mai ales al celui ieșean*, Iași, 1925.

Idem, *Orașul Iași. Monografia istorică și socială ilustrată*, Iași, 1914.

Idem, *Principatele Române în raporturile politice internaționale (secolul al XVIII-lea)*, Iași, Editura Junimea, 1986.

Bogucka, Maria *Limited urban Landownership: Towns and Nobility in Early Modern Poland*, in *Power, Profit and Urban Land. Landownership in Medieval and Early Modern Northern European Towns*”, eds. J.K. Fedorowicz, Maria Bogucka and Henryk Samsonowisz, Cambridge, 1982, p. 167-178.

Brătescu, Iulia, *Mahalaua Muntenimii. Iași de la jumătatea secolului al XVII-lea până la 1831*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016.

Câlția, Simion, *Așezări urbane sau rurale? Orașele din Țările Române de la sfârșitul secolului al 17-lea la începutul secolului al 19-lea*, București, Editura Universității din București, 2011.

Chelcu, Marius, *Istoria orașelor din Moldova de la jumătatea secolului al XVI-lea până la jumătatea secolului al XVIII-lea. Studii și documente*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015.

Ciobanu, Veniamin, *Evoluții politice în Europa centrală și de est (1774-1814)*, Iași, Editura Junimea, 2007.

Idem, *Relațiile politice româno-polone între 1699 și 1848*, București, Editura Academiei Române, 1980.

Ciurea, D., *Civilizația în Moldova în perioada 1834-1849*, în *AIIAI*, XIII, Iași, 1976, p. 1-51.

Idem, *Românii în istoria universală*, vol. II, *Moldova sub domnia lui M. Sturza*, volum îngrijit de Stela Cheptea și Gh. Buzatu, Iași, Tipo Moldova, 2012.

Coben, Lawrence A., *How Small was a Shtetl?*, în „East European Jewish Affairs”, vol. 42, no.1, aprilie 2012, p. 45-68.

Idem, *A Note on Shtetl Definition and the Dating of the First Shtetl*, în „East European Jewish Affairs”, 41:3, p. 203-206.

Corivan, N., *Organizarea financiară a Moldovei de la 1832 la 1849*, în *AIIAI*, III, 1966, 137-181.

Costachie, Silviu, *Evreii din România (studiu de Geografie Umană)*, București, Editura Universității din București, 2004.

Csetri, Alexa, Imreh, Ștefan, *Aspecte ale situației și dezvoltării orașelor din Transilvania (1786-1848)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Historia”, fasc.2, Cluj, 1966, p. 62-76.

Dubnow, S. M., *History of the Jews in Russia and Poland from the Earliest Times until the present Day*, vol. I, Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1916.

Erbiceanu, Constantin, *Istoricul seminarului Veniamin de la mănăstirea Socola fondat în 1804*, Iași, 1885.

Felix, I., *Istoria igienei în România în secolul al XIX-lea și starea ei la începutul secolului al XX-lea*, extras din *AARMSȘ*, partea I, seria a II-a, tom. XXIII, București, 1900-1901, p. 201-350.

Filitti, Ioan C., *Considerații generale despre vechea organizare fiscală a Principatelor Române până la Regulamentul Organic*, extras din „Analele Economice și Statistice”, nr. 1-3 ianuarie-martie, București, 1935, p. 35-53.

Idem, *Despre reforma fiscală a lui Constantin Mavrocordat*, extras din „Analele Științifice și Economice”, nr. 5-6, București, 1928, p. 1-13.

Idem, *Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române*, ediție revăzută, extras din „Revista de Drept Public”, București, 1935, p. 13-76.

Idem, *Despre vechiul drept penal românesc*, București, 1928.

Idem, *Domniile române sub Regulamentul Organic (1834-1848)*, București, 1915.

Idem, *Opere Alese*, ediție de Georgeta Penelea, București, Editura Eminescu, 1985.

Idem, *Principatele Române de la 1828 la 1834. Ocupația rusească și Regulamentul Organic*, București, 1934.

*Geografia municipiului Iași*, coord. N. Barbu, Al. Ungureanu, Iași, Editura Universității Al. I. Cuza, 1987.

Gheorghiu, Teodor Octavian, *Urbanistica românească extracarpatică a secolului XIX între tradiție și modernitate. Câteva studii de caz, în Orașele, orășenii și banii: atitudini, activități, instituții, implicații (sec. XVI-XX)*, ed. Laurențiu Rădvan și Bogdan Căpraru, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011, p. 243-292.

Giurescu, Constantin C., *Istoria Bucureștilor din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre*, București, Editura pentru Literatură, 1966.

Idem, *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea*, București, Editura Științifică, 1957.

Gluck, Eugen, *Evreii din Bucovina în perioada 1774-1786 (I)*, în „Analele Bucovinei”, anul III, 1, 1996, p. 119-129.

Idem, *Evreii din Bucovina în perioada 1774-1786 (I)*, în „Analele Bucovinei”, anul III, 2, 1996, p. 364-378.

Idem, *Evreii din Bucovina în perioada 1786-1849 (II)*, în „Analele Bucovinei”, V, București, 2000, p. 139-155.

Goldberg, Jacob, *The Changes in the Attitude of Polish Society toward the Jews in the Eighteenth Century*, în *From Shtetl to Socialism. Studies from Polim*, edited by Antony Polonsky, London Washinton, The Littman Library of Jewish Civilisation, 1993, p. 50-63.

Gonța, Alexandru I., *Începutul industriei alcoolului în Moldova feudală*, în *AIIAI*, VIII, 1971, p. 145-156.

Grigoraș, N., *Instituții feudale în Moldova. I. Organizarea de stat până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Academiei Române, 1971.

Grigoruță, Sorin, *Boli, epidemii și asistență medicală în Moldova (1700-1831)*, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2017.

Gyemant, Ladislau, Ghitta, Maria, *Dilemele conviețuirii. Evreii și neevreii în Europa Central-Răsăriteană*, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, 2006.

Halevy, M. A., *Comunitățile evreilor din Iași și București*, I (până la 1821), București, 1931.

Hrenciuc, Daniel, *Czernowitz: The Jerusalem of Bukovina*, în „Codrul Cosminului”, XVIII, 2012, no. 2, p. 361-280.

Humdert, Gershon David, *The Importance of Demography and Patterns of Settlement*, in *The golden Age of Shtetl*, edited by Yohanan Petrovsky-Shtern, Princeton and Oxford, Princeton University Press, 2014, p. 29-38.

Idem, *Some Basic Characteristics of the Jewish Experience in Poland*, in *From Shtetl to Socialism. Studies from Polim*, edited by Antony Polonsky, London, Washington, The Littman Library of Jewish Civilisation, 1993, p. 19-25.

Iacob, Dan Dumitru, *Elitele din Principatele Române în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2015.

Ichim, Dorinel; Ichim, Florica, *Comuna Plopana-Județul Bacău. Monografie etno-istorică*, Bacău, Editura Magic Print, 2012.

Ilie, Cătălina, *Orașul Alexandria (monografie) 1834-1934*, București, 1934.

Iorga, Nicolae, *Basarabia noastră. Scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către ruși*, Vălenii de Munte, 1912.

Idem, *Câteva știri despre comerțul nostru în veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea*, în *AARMSI*, seria a II-a, Tom. XXXVII, București, 1915, p. 305-321.

Idem, *Drumuri și orașe din România*, București, 1904.



Idem, *Istoria evreilor din țerile noastre*, în „Analele Academiei Române”, seria a II-a, tom XXXVI, 1913-1914, p. 165-204.

Idem, *Orașele oltene și mai ales Craiova în pragul vremilor nouă (1760-1830)*, ediția a II-a, Craiova, 1925.

Isar, Nicolae, *Istoria modernă a românilor 1774/1784-1918*, București, Editura Universitară, 2006.

*Istoria orașului Iași*, vol. I, Cihodaru, C., Platon, Gh. (redactori responsabili), Iași, Editura Junimea, 1980.

Ivănescu, Dumitru, *Evrei și români la mijlocul secolului al XIX-lea*, în *Modernizare și construcție națională în România. Rolul factorului alogen (1832-1918)*, volum coordonat de Dumitru Vitcu, Dumitru Ivănescu și Cătălin Turliuc, Iași, Editura Junimea, 2002, p. 58-70.

Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, traducere din engleză de Irina Horea, București, Editura Humanitas, 2015.

Idem, *Din istoria comunității evreiești din România*, în *Revista Cultului Mozaic*, anul X, nr. 189, 1 iulie 1965, p. 4.

Kassow, Samuel, *Introduction*, în *The Shtetl. New Evaluation* ed. by Steven T. Katz, New York and London, New York University Press, 2006, p. 1-28.

Idem, *The Shtetl in interwar Poland*, în *The Shtetl: New Evaluation*, ed. Steven T. Katz, New York and London, New York University Press, 2006, p. 121-139.

Kieniewicz, Stefan, *The Jews of Warsaw, Polish Society and the Partitioning Powers 1795-1861*, în *From Shtetl to Socialism. Studies from Polim*, edited by Antony Polonsky, London-Washington, The Littman Library of Jewish Civilisation, 1993, p. 83-102.

Kovacs, Jozsef O., *Issues of the Social History of Jews in 18th- 19th Century Hungary Implication of a comparative Regional Research Study*, în *HU*, tom XVIII, 2010, p. 249-262.

Lapidus, Steven, *Kitaigorod: A Profile of a Jewish Shtetl in the Ukraine* (A Thesis in the Department of Religion), Montreal, Quebec, Canada, 2000.

Lemny, Ștefan, *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*, București, Editura Mediterane, 1990.

Macovei, Adrian, *Organizarea administrativ-teritorială a Moldovei (I)*, în *AIIAI*, 1982, p. 358-377.

Idem, *Organizarea administrativ-teritorială a Moldovei (II)*, în *AIIAI*, XX, 1983, p. 153-173.

Idem, *Organizarea administrativ-teritorială a Moldovei între 1832 și 1862(III)*, în *AIIAI*, XXI, 1984, p. 203-216.

Matei, Constantin, *Monografia municipiului Urziceni*, Slobozia, Editura Tipografia Slobozia, 1996.

Maxim, Aurel, *Poșta principatului Moldovei în timpul lui Mihail Sturza (1834-1849)*, vol. III, Iași, Editura Printis, 2015.

Mărieș, Stela, *Importanța catagrafiei din anii 1824-1825 pentru problema sudiților evrei din Moldova*, în *SAHIR*, I, București, 1996, p. 51-138.

Miloiu, Silviu, Anghel, Florin, Ciobanu, Veniamin, Kiaupa, Zigmantas, *Istoria Lituaniei*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2011.

Minescu, Constantin N., *Istoria poștelor române. Originea, dezvoltarea și legislațiunea lor*, București, 1916.

Murariu, Ioan, *Iarmaroace și târguri săptămânale în Moldova (1774-1832)*, în „Hierasus”, Muzeul de Istorie Botoșani, Anuar, nr.4, 1981, p. 137-145.

Idem, *Unii factori care au frânat dezvoltării comerțului intern al Moldovei la sfârșitul secolului XVIII și primele decenii ale secolului XIX*, în „Carpica” XII, Bacău, 1980, p. 229-244.

Nicolau, Vasile C., *Privire asupra vechei organizări administrative a Moldovei*, Bârlad, 1913.

Nowak, Zenon, *A brief History of the Jews in Royal Prussia before 1772*, in „Polin. A Journal of Polish-Jewish Studies”, vol. 7, Oxford, Balckwell Publishers for the Institute for Polish-Jewish Studies, 1992, p. 3-11.

Oișteanu, Andrei, *Imaginea evreului în cultura română*, București, Editura Humanitas, 2001.

Pajură, C., Giurescu, D. T., *Istoricul orașului Turnu-Severin (1833-1933)*, București, 1933.

Pál, Judit, *Procesul de urbanizare în scaunele secuiești în secolul al XIX-lea*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1999.

Palmer, F. H., *Russian life in town and country*, London, 1901.

Petrovsky-Shtern, Yohanan, *The Golden Age Shtetl. A New History of Jewish Life in East Europe*, Princeton University Press, 2014.

Pinchuk, Ben-Cion, *The Shtetl, An Ethnic Town in the Russian Empire*, în „Cahiers du monde russe”, 41/4, 2000, p. 495-501.

Pirisi, Gábor, Trócsányi, András, Bernadett Makkai, *Between Shrinking and Blooming: the Crossroad of Small Towns Urbanisation in Hungary*, în “Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Geographica”, VIII (2015), p. 12-28.

Platon, Alexandru Florin, *Geneza burgheziei în Principatele Române*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997.

Ploscaru, Cristian, *Originile „Partidei Naționale” din Principatele Române*, vol. I, *Sub semnul „politicii boierești” (1774-1828)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013.

Pompei, Samarian Gh., *Istoria orașului Călărași (Ialomița), de la origini la 1852*, București, 1931.

Poștarencu, Dinu, *Contribuții la istoria modernă a Basarabiei*, II, Chișinău, 2009.

Prodaza, Antoni *Jews and the Village in the Polish Commonwealth*, in „The Jews in Old Poland (1000-1795)”, edited by Antony Polonsky, Jakub Basista, London-New York, The Institute for Polish-Jewish Studies, 1993, p. 299-321.

Rădvan, Laurențiu, *At Europe s borders. Medieval town in Romanian Principalities*, Brill, 2010.

Rădvan, Laurențiu, *Orașele din Țara Românească până la sfârșitul secolului al XVI-lea*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2004.

Idem, *Orașele din Țările Române în Evul Mediu*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2011.

Rosetti, Radu, *Cum se căutau moșiile în Moldova la începutul secolului XIX*, I, *Condica de răfuială a hatmanului Răducanu Roset pe anii 1798-1812*, extras din *AARMSI*, Tom XXXI, 1908-1909, p. 217-353.

Idem, *Familia Rosetti*, I, *Coborătorii moldoveni ai lui Lascaris Rousaitos*, București, 1938.

Šiaučiūnaitė-Verbickienė, Jurgita, *The Jewish living Space in the Grand Duchy of Lithuania: Tendencies and Ways of its formation*, în *Jewish Space in Central and Eastren*

*Europe Day-to-day History*, eds. Jurgita Siauciunaite Verbickiene and Larisa Lemperdiene, Cambridge Scholars Publishing, 2007, p. 7-26.

Sinkoff, Nancy, *Out of the Shtetl. Making Jews Modern in the Polish Borderlands*, Brown Judaic Studies, no. 336, 2004.

Sokolova, A., *House-Building Tradition of the Shtetl in Memorials and Memories (based on Materials of field Studies in Podolia)*, „East European Jewish Affairs”, vol. 41, no. 3, December 2011, p. 111-145.

Sturza, Alexandru, A. C., *Regne de Michel Sturza principe regnant de Moldavie (1834-1849)*, Paris, 1907.

Szekely, Maria Magdalena, *Portrete târzii de ctitori în biserici din județul Suceava*, în *AȘUI*, Serie Nouă, tom LX, 2014, p. 369-382.

Tazbir, Janusz, *Images of the Jew in the Polish Commonwealth*, în *From the Shtetl to Socialism. Studies from Polim*, ed. Antony Polonsky, London Washington, The Littman Library of Jewish Civilization, 1993, p. 26-38.

Teller, Adam, *The Shtetl as an Arena for Polish-Jewish Integration in the Eighteenth Century*, în „Polim studies in Polish Jewry, vol XVII, ed. Antony Polonsky, Oxford Portland Oregon, The Littman Library of Jewish Civilisation, 2004, p. 25-40.

Tufescu, Victor, *Iașii și orașele din nordul Moldovei*, Chișinău, 1932.

Ungureanu, Constantin, *Românii din Bucovina Habsburgică (1774-1918)*, în *Istorie și societate în spațiul est-carpatic (secolele XIII-XX)*, volum editat de Dumitru Ivănescu și Marius Chelcu, Iași, Editura Junimea, 2005, p. 355-387.

Ungureanu, Gh., *Pedepsele în Moldova la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea* (extras) din „Întregiri. Buletinul Institutului de Istoria Vechiului Drept Românesc”, Iași, 1938, 87-103.

Ungureanu, Ioan, *Bejenari, emigranți și strămutați sălășluiți pe moșii și în localități*, în „Carpica”, XXXVII, Bacău, 2008, p. 256-277.

Ungureanu, Mihai Răzvan, *Convertire și integrare religioasă în Moldova la începutul epocii moderne*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ion Cuza”, 2004.

Urechia, V. A., *Din domnia lui Alexandru Calimah*, în *AARMSI*, seria II, tom XXIII, 1900-1901, București, 1901, p. 189-338.

Vintilă Ghițulescu, Constanța, *Ubicuitatea murdalicului: despre prefacerea orașului în prima modernitate românească (1750-1860)*, în *Lumea orașului. Cercetări de istorie urbană*, ediția a II-a revizuită și adăugită, coord. Simion Câlția, București, Editura Universității, 2015, p. 113-140.

Vitcu, Dumitru, *Istoria Salinelor Moldovei în Epoca Modernă*, în *AIIAI*, supliment IX, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1987.

Web, Marek, *Polish Jewry: a Chronology*, Yivo Institute for Jewish Research, 2013.

Weber, Max, *Orașul*, traducere de Dana Verescu, București, Editura ALL, 2013.

Xenopol, A. D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a III/a revăzută de autor, Vol. XI, *Istoria politică a Țărilor Române de la 1822 la 1848*, București, 1930.

Idem, *Resboaele dintre ruși și turci și înrâurirea lor asupra Țărilor Române*, vol. II, Iași, 1880.

Zagoriț, Gh., *Târguri și orașe între Buzău, Târgoviște și București*, București, 1915.

Zane, Gh., *Economia de schimb în Principatele Române*, ediția a II-a, îngrijită de Gheorghe Luțac, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.

### **Surse web**

Eugen Ghiță, *Habitatul urban și semiurban în comitatul Arad în secolul al XVIII-lea*  
[https://hal.archives-ouvertes.fr/file/index/docid/442338/filename/Eugen\\_Ghita\\_Habitatul\\_urban\\_si\\_semiurban.pdf](https://hal.archives-ouvertes.fr/file/index/docid/442338/filename/Eugen_Ghita_Habitatul_urban_si_semiurban.pdf)  
(consultat la data de 3 februarie 2018).

Gulyás László Szabolcs, *Personal Names and Society in Medieval Hungarian Cities and Market-Towns*, p. 1728[articol vizualizat pe siteul <http://www.gencat.cat/llengua/BTPL/ICOS2011/178.pdf> și consultat la data de 12. 02.2016].

Börries Kuzmany, *Das Shtetl*, p.18[articol vizualizat pe siteul:<http://homepage.univie.ac.at/boerries.kuzmany/wp-content/images/2011-KUZMANY-Shtetl.-Geschichte-u.-Wahrnehmung-Ostjuden.pdf> și consultat la data de 14. 02.2016].

